METSÄNOMISTAJA

Määrät kun kasvavat, puuta ei enää ehditä hakettaa suoraan metsässä. Sitä kuljetetaan jatkossa enemmän terminaaliin ja haketetaan siellä. **KULJETUSESIMIES ILPO PENNANEN, HARVESTIA**

JAANA KANKAANPÄÄ

Soramonttua Siilinjärven Alapitkällä laajennettiin viime keväänä. Montun puut oli hakattu jo kesällä 2011. Hakkurikuski Jarmo Soininen paloittelee tavaraa.

Haapaniemi 3 korvaa turpeen kivihiilellä

Puun osuus lähelle 70:tä prosenttia

Kuopion Energia lisää puun polttoa. Tällä lämmityskaudella lisäys on 200 gigawattituntia.

Viime vuoden joulukuussa toimintansa aloittanut Haapaniemi 3 -voimalaitos on mahdollistanut biopolttoaineiden osuuden lisäämisen.

Surkea turvekesä verottaa kuitenkin pääpolttoaineen, kotimaisen turpeen, käyttöä.

Puupolttoaineen osuus kattilassa on ollut noin 60 prosenttia. Se nousee tällä lämmityskaudella 15 prosenttia noin 500 gigawattituntiin. Lisäksi poltetaan kivihiiltä, jota tarvitaan ensi talveksi 150 gigawattituntia.

”Suunnitelmissa on operoida kattilaa ainoastaan biopolttoaineella ja kivihiilellä. Biopolttoaineen osuus kattilalla olisi noin 70–80 prosenttia ja kivihiilen noin 20–30 prosenttia”, tuotantojohtaja **Peter Seppälä** kertoo sähköpostitse.

Irti turveriippuvuudesta

Kaikki käytettävissä oleva turve menee nyt Haapaniemi 2:n kattilaan. Kuopion Energia on päättänyt uusia voimalaitoksen polttotekniikan.

Nykyisestä pölypoltosta siirrytään leijukerrostekniikkaan ensi vuoden kesän ja syksyn aikana.

Nyt yhtiön suurimman kattilan turpeesta voidaan korvata vain 10–20 prosenttia sahanpurulla ja kutterinlastulla, jotka sekoitetaan turpeeseen. Määränä tämä tarkoittaa noin 100–200 gigawattituntia.

”Turpeen korkea kosteus tulee lisäämään hieman myös öljyn tukipolttotarvetta.”

Taustalla päästödirektiivi

Uuden kattilan polttoaineita ovat puu ja turve. Raskaasta polttoöljystä päästään eroon.

”Muutos mahdollistaa kattilan operoinnin jopa pelkällä biopolttoaineella, jolloin tarvittaessa turvetta voidaan korvata useilla sadolla gigawattitunneilla”, Seppälä kertoo.

Uudistuksen taustalla on teollisuuden päästödirektiivi, joka kiristää voimakattiloiden päästömääräyksiä vuoden 2016 alkuun mennessä. Muutoksen kustannusarvio on 22 miljoonaa.

Kuopion Energia nosti syyskuun alussa kaukolämmön myyntihintaa 20 prosenttia. Haapaniemi 3:n ja 2:n polttoainekustannukset nousivat syyskuun alussa noin 50 prosenttia. Syynä on turpeen kallistuminen ja sen korvaaminen muilla polttoaineilla.

PAULA TAIPALE

Terminaaliajattelua ja karsittua rankaa

Harvestia Oy kuljettaa entistä enemmän energiapuuta terminaaleihin, joissa puu haketetaan. Harvennuksista yhtiö hakee karsittua rankaa, jotta ravinteet jäisivät metsään ja energiapuu kuivuisi nopeasti.

SIILINJÄRVI (MT)

Harvestia Oy ajaa tällä lämmityskaudella entistä enemmän energiapuuta Kuopion Energian Haapaniemi 3 -voimalaitokselle.

Viime kaudella eli kesäkuusta toukokuun loppuun puuta vietiin 100 000 kiintokuutiometriä eli 200 gigawattituntia.

Tällä lämmityskaudella määrä lisääntyy 50–70 gigawattituntia, kuljetusesimies **Ilpo Pennanen** kertoo soramontulla Siilinjärven Alapitkällä. Taustalla laulaa hakkuri.

Merkittävä lisäys johtuu surkeasta turvetilanteesta.

Harvestia aloitti energiapuun toimittamisen Haapaniemi 3:een viime kesänä. Pitkäaikaisen sopimuksen arvo on koko sopimuskaudella yli 20 miljoonaa euroa.

Toimitukset ovat täydessä laajuudessaan yli 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

Energiapuuta sadan kilometrin säteeltä

Pitkä sopimus mahdollistaa energiapuun suunnitelmallisen korjaamisen Pohjois-Savossa. Pennasen mukaan yhtiössä kehitetään terminaaliajattelua.

”Määrät kun kasvavat, puuta ei enää ehditä hakettaa suoraan metsässä. Sitä kuljetetaan jatkossa enemmän terminaaliin ja haketetaan siellä.”

Kuopion Energian Haapaniemi 3:n viereen valmistuu ensi vuoden alussa terminaali. Siitä ei ole vielä iloa tulevalle talvelle.

Nyt hakevarastoja on neljä: Lantonsuolla Varpaisjärvellä, Kiukoonsuolla Pielavedellä, Kaijanpäänsuolla Nilsiässä ja Kuopiossa Savon Sellun terminaalissa.

Energiapuuta kerätään Kuopion Energialle sadan kilometrin säteeltä.

Hakkuutähde ja energiaranka pääosassa

Korjuuyrittäjä on tärkeässä asemassa, kun hankitaan mahdollisimman kuivaa energiapuuta.

Harvestian hankintaesimies **Tapio Bruunin** mukaan energiapuuta tulee jokaiselta työmaalta. Roskapuu kerätään talteen. Lisäksi yhtiöllä on varsinaisia energiapuukohteita.

Pennasen mukaan energiapuun korjuumäärän kasvattaminen on Pohjois-Savossa mahdollista nuorissa metsissä, harvennuksissa. Niistä Harvestia haluaa karsittua rankaa.

”Se kuivuu karsimatonta paremmin ja se pystytään siirtämään normaalilla puutavaraautolla”, Bruun sanoo.

Myös mittaus on tarkempi ja ravinteet jäävät metsään, kun neulaset varisevat pois.

90 prosenttia Harvestian korjaamasta energiapuusta on hakkuutähdettä ja energiarankaa.

”Kanto on lähinnä kokeilua, huippujen tasaamista varten”, Pennanen kertoo.

Kantoa joutuu kuivattamaan useamman vuoden. Bruunin mukaan kannon ongelmana on myös maa-aines, joka pitää saada pois juurten välistä.

PAULA TAIPALE

Ilpo Pennanen (vas.) ja Tapio Bruun sanovat korjuuyrittäjän olevan tärkeässä asemassa mahdollisimman kuivaa energiapuuta hankittaessa.

Kattilaan päätyy märkää tavaraa

Kesä oli Pohjois-Savossa erittäin kostea. ”Tiestön kantavuus ja kääntöpaikat rajoittavat osaltaan energiakohteiden hankintaa ja niiden haketusjärjestystä. Se on korostunut tänä kesänä”, Harvestian hankintaesimies **Tapio Bruun** sanoo.

Kostea ilma vaikuttaa myös energiasisältöön. Tavara on ollut normaalia märempää. Normaalisti kosteusprosentti on noin 30.

”Kosteusprosentti oli viime keväänä 18, tänä kesänä 30–50:n välissä”, kuljetusesimies **Ilpo Pennanen** kertoo.

Kuusen neulasetkin tahtovat pysyä vihreinä. Vihreää neulasmassaa ei voimalaitoksella toivota, sillä se aiheuttaa kattilaan kloori- ja korroosio-ongelmia.

Märkä puu antaa myös vähemmän energiaa. Kun yleensä irtokuutioista haketta saadaan 0,8 megawattia energiaa, nyt on jääty jopa 0,6 ja 0,7:n tasolle.

Ero on iso, ja osaltaan sitä selittää kestävän metsätalouden rahoituslain haketustuen päättyminen.

> Normaalissa kierrossa energiapuu on kasassa 1,5–2 vuotta ennen kuin se haketetaan, mutta nyt se ollut paikoin kasassa alle vuoden.«
>
> ILPO PENNANEN

Energiapuun haketustuki loppuu vuodenvaihteessa, ja rahoitushakemukset pitää toimittaa metsäkeskukseen lokakuun loppuun mennessä.

”Osa tavarasta on jouduttu hakettamaan ennenaikaisesti. Normaalissa kierrossa energiapuu on kasassa 1,5–2 vuotta ennen kuin se haketetaan, mutta nyt se ollut paikoin kasassa alle vuoden”, Pennanen kertoo.

PAULA TAIPALE

Keppien korjuu energiaksi ei kannata kenellekään

”Kuitu- ja energiapuuksi korjattavan leimikon rungon keskikoon tulee olla vähintään 50 litraa, jotta lähdemme puuta ostamaan ja korjaamaan”, sanoo Harvestia Oy:n toimitusjohtaja **Pekka Kauranen**.

Harvestia ei hanki Kaurasen mukaan lainkaan pelkkää pientä energiarankaa tuottavia riukumetsiä.

Hän kavahtaa Tapion ja Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) esitystä, jonka mukaan männiköt kasvatettaisiin tiheinä ja harvennettaisiin sitten selvästi tavanomaista ensiharvennushakkuuta aikaisemmin.

”Ei missään tapauksessa, kustannukset nousisivat aivan liian korkeiksi. Ei kenenkään talous kestä sellaista.”

Kovat hintapaineet

Energiapuun korjuu on tutkimusten mukaan hakkuuyrittäjien töistä kannattamattominta. Dieselpolttoaineen hinnan nousu viimeksi kuluneina 1,5 vuonna on nostanut puuenergian tuotannon kustannuksia 1–2 euroa megawattitunnille, Kauranen sanoo.

MARKKU VUORIKARI

Meillä olisi paljon enemmän kuivaa energiapuuta nyt varastoissa, jos tukiehdot olisivat olleet selvät, sanoo Pekka Kauranen.

Uusi kululaji uhkaa Brysselistä, kun ympäristöjärjestöt vaativat nyt EU:lta kestävän käytön kriteereitä myös kiinteille biomassoille. ”Se olisi karmea juttu, jos näin kävisi. Toiveita on, ettei puuta rinnasteta nestemäisiin polttoaineisiin”, Kauranen sanoo.

Energiapuun korjuun ja käytön tukien pomppinen on vaikeuttanut puunhankkijan toimintaa. Nykyinen tukien epävarmuus ei innosta ostolle, laskelmilta puuttuu pohja.

”Paljon vähemmän on puuta ostettu, kuin olisi ostettu, jos tuet olisivat selvät. Puunhankkijoita on pyöritetty tässä täydellisesti.”

Kiintoisa syksy

Kauranen kertoo Harvestian etsineen koneyrittäjillensä epävarmassa tukitilanteessa muita hakkuita, etteivät yrittäjät jäisi yksin kärsijöiksi avoimessa tilanteessa.

Turvekesä oli surkea.

”Moni voimala korvaa vajauksen hiilellä”, Kauranen sanoo.

”Energiapuun kysyntä ja toimitusmäärät kasvavat nekin varmasti. Loppusyksy näyttää, miten hinnat ja varastot kehittyvät”, Kauranen sanoo.

JUHA AALTOILA